

Batudes a la ciutat

En català posem el mot *ret*, substantiu del masculí, que designa, essencialment, una bossa de malla que es posa al cap per retèner els cabells. El seu ús —del mot— designant arts de pesca és molt reduït: com tothom sap, amb aquest significat el terme més usual és *xarxa*, que és també el mot genèric, volem dir, el que designa aquesta mena de teixit amb destinacions diverses. Del substantiu *ret* no hem obtingut cap derivat directe: els mots que en provenen s'han format amb l'adjunció del prefix *en*, és a dir, el verb *enredar* i els seus derivats *enredada* i *enredaire*. *Enredar*, segons el Diccionari Fabra, significa «embocar amb un ret», «enxaxar» i, en sentit figurat, «ficar (algú) en algun embolic», i *enredada* «acció d'enredar». Desenvolupant el seu sentit figurat, avui ja fem servir també *enredar* significant «enganyar» o «estafar», significats que s'estenen a *enredada*. Per tot plegat, no és possible que s'hagi pogut recórrer a un derivat de *ret* per a traduir el mot castellà de «redada», que avui es fa servir per a designar l'acció de la policia en un barri o un altre indret determinat per tal de fer-hi una agafada de delinqüents, sospitosos, persones recercades, etc.

Els diccionaris d'equivalències que hem consultat proposen diverses solucions com a traducció catalana del castellà «redada». Moll indica (de peix) *xarxada*, *bolixada*, *calada* i *pescada*, (de presos) *xarxada*, *agafada*; Miracle (de peix) *xarxada*, *calada*, *pescada* i *bol*, (d'homes, etc.) *agafada*; i Alberú, sense fer cap distinció, proposa *agafada*, *calada*, *xarxada* i *pescada*. Però, al nostre en-

tendre, la solució més adequada i més eficaç, per al significat especial que ara ens preocupa, és *batuda*. Segons el Diccionari Fabra, *fer una batuda de la policia* significa «fer una agafada de mala gent, etc., en un indret determinat». Res no priva, doncs d'aïllar el mot *batuda* d'aquesta frase i usar-lo normalment en tots els casos en què cal expressar aquest significat, tal com ja va fer, amb tota l'eficàcia, Joan Oliver en la traducció del títol d'una novel·la francesa, *Raffles sur la ville* en la versió original, i *Batudes a la ciutat* en la versió catalana (publicada a la primera època de «La cua de palla»). És fàcil de veure l'ambigüitat que originaria, en aquest cas, l'ús d'un mot com *agafada* que proposen els nostres diccionaris d'equivalències: dient *Agafades a la ciutat* hom pensaria més aviat que *agafades* és un participi atribuït a un substantiu sobreentès. El Diccionari francès català de Caries i Rafael Castellanos proposa també *batuda* com a equivalent de «raffle». Finalment, la Gran Enciclopèdia Catalana, si bé recull del Fabra l'expressió *fer una batuda*, sembla voler reduir-ne l'aplicació, limitada a l'acció de resseguir un barri o indret però no al resultat. Una batuda, certament, pot resultar infructuosa però creiem que no cal tenir cap escrúpol a usar *batuda* significant «agafada» —ja vam veure no fa gaire com una acció tendeix a identificar-se amb l'efecte que produeix— tant més que en certes frases, tal com hem vist, *batuda* presenta innegables avantatges de comprensió.

Albert Jané